

**USTAWA**  
**z dnia 25 czerwca 2009 r.**

**Opracowano na pod-  
stawie: Dz.U. z 2009  
r. Nr 214, poz. 1658.**

**o zmianie ustawy o transporcie kolejowym<sup>1)</sup>**

**Art. 1.**

W ustawie z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym (Dz. U. z 2007 r. Nr 16, poz. 94, z późn. zm.<sup>2)</sup>) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 2 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) metra, z wyjątkiem rozdziałów 2, 2b, 4a–9 i 12, art. 13 ust. 1, art. 14a oraz art. 18 ust. 1; przepisy rozdziału 10 stosuje się odpowiednio;”;

2) po art. 3 dodaje się art. 3a w brzmieniu:

„Art. 3a. Przepisów rozporządzenia (WE) nr 1371/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. dotyczącego praw i obowiązków pasażerów w ruchu kolejowym (Dz. Urz. UE L 315 z 3.12.2007, str. 14), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 1371/2007/WE”, z wyjątkiem przepisów art. 4, art. 5, art. 8 ust. 1, art. 9, art. 11, art. 12, art. 16, art. 19, art. 20 ust. 1, art. 21 ust. 2, art. 22, art. 23, art. 24, art. 26, art. 27, art. 28 i art. 29 tego rozporządzenia, nie stosuje się do miejskich, podmiejskich i regionalnych kolejowych przewozów osób.”;

3) w art. 10 w ust. 1 w pkt 4 dodaje się przecinek oraz dodaje się pkt 5 i 6 w brzmieniu:

„5) nadzoru nad przestrzeganiem praw pasażerów w transporcie kolejowym,

---

<sup>1)</sup> Niniejsza ustawa dokonuje w zakresie swojej regulacji wdrożenia postanowień:

- dyrektywy 2007/58/WE z dnia 23 października 2007 r. zmieniającej dyrektywę Rady 91/440/EWG w sprawie rozwoju kolei wspólnotowych oraz dyrektywę 2001/14/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie alokacji zdolności przepustowej infrastruktury kolejowej i pobierania opłat za użytkowanie infrastruktury kolejowej (Dz. Urz. UE L 315 z 3.12.2007, str. 44),
- dyrektywy 2007/59/WE z dnia 23 października 2007 r. w sprawie przyznawania uprawnień maszynistom prowadzącym lokomotywy i pociągi w obrębie systemu kolejowego Wspólnoty (Dz. Urz. UE L 315 z 3.12.2007, str. 51).

<sup>2)</sup> Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2007 r. Nr 176, poz. 1238 i Nr 191, poz. 1374, z 2008 r. Nr 59, poz. 359, Nr 144, poz. 902, Nr 206, poz. 1289 i Nr 227, poz. 1505 oraz z 2009 r. Nr 1, poz. 3, Nr 18, poz. 97, Nr 19, poz. 100, Nr 98, poz. 817, Nr 115, poz. 966 i Nr 157, poz. 1241.

- 6) licencji i świadectw maszynistów”;
- 4) w art. 13:
- a) w ust. 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:
- „2) nadzór nad zapewnieniem niedyskryminującego dostępu przewoźników kolejowych do infrastruktury kolejowej, w tym przewoźników mających siedzibę w jednym z państw członkowskich Unii Europejskiej;”;
- b) w ust. 2:
- po pkt 1b dodaje się pkt 1c w brzmieniu:
- „1c) wydawanie, przedłużanie ważności, zawieszanie i cofanie licencji maszynisty, aktualizowanie danych zawartych w licencji, wydawanie wtórników licencji oraz prowadzenie rejestru tych dokumentów;”;
- w pkt 3 lit. c otrzymuje brzmienie:
- „c) warunków, jakie powinni spełniać maszyniści, osoby zatrudnione na stanowiskach bezpośrednio związanych z prowadzeniem i bezpieczeństwem ruchu kolejowego, prowadzeniem określonych rodzajów pojazdów kolejowych oraz pojazdów kolejowych metra, o których mowa w art. 22–22d;”;
- c) po ust. 4 dodaje się ust. 4a w brzmieniu:
- „4a. Prezes UTK jest właściwy do rozpatrywania skarg w sprawach, o których mowa w art. 22b ust. 4.”;
- 5) w art. 14 w ust. 1 pkt 3 otrzymuje brzmienie:
- „3) warunków, jakie powinni spełniać maszyniści, osoby zatrudnione na stanowiskach bezpośrednio związanych z prowadzeniem i bezpieczeństwem ruchu kolejowego, prowadzeniem określonych rodzajów pojazdów kolejowych oraz pojazdów kolejowych metra, o których mowa w art. 22–22d;”;
- 6) po art. 14 dodaje się art. 14a w brzmieniu:
- „Art. 14a. 1. Prezes UTK sprawuje nadzór nad przestrzeganiem przepisów rozporządzenia nr 1371/2007/WE.
2. Prezes UTK wykonuje nadzór, o którym mowa w ust. 1, korzystając w szczególności z uprawnień określonych w art. 15.
3. Prezes UTK kontroluje spełnienie przez przewoźnika kolejowego, zarządcę infrastruktury kolejowej, właściciela dworca bądź zarządzającego dworcem obowiązków wynikających z art. 19 ust. 1 rozporządzenia nr 1371/2007/WE oraz przez sprzedawcę biletów lub operatora turystycznego obowiązków wynikających z art. 19 ust. 2 rozporządzenia nr 1371/2007/WE.
4. Prezes UTK, w drodze decyzji, nakazuje usunięcie nieprawidłowości stwierdzonych podczas wykonywania nadzoru, o którym mowa w ust. 1, w zakresie przestrzegania praw pasażerów ustalonych w rozporządzeniu nr 1371/2007/WE.
- ”

5. Prezes UTK rozpatruje skargi w sprawie naruszenia przepisów rozporządzenia nr 1371/2007/WE. Do skargi pasażer powinien dołączyć następujące dokumenty:

- 1) kopię skargi skierowanej do przewoźnika kolejowego, zarządcy infrastruktury kolejowej, właściciela dworca bądź zarządzającego dworcem;
- 2) odpowiedź na skargę podmiotu, o którym mowa w pkt 1, jeżeli została udzielona;
- 3) bilet na daną trasę lub potwierdzenie rezerwacji;
- 4) inne istotne dokumenty potwierdzające naruszenie prawa pasażera w ruchu kolejowym.

6. W przypadku złożenia skargi, o której mowa w ust. 5, Prezes UTK stwierdza w drodze decyzji:

- 1) brak naruszenia prawa przez przewoźnika kolejowego, zarządcę infrastruktury kolejowej, właściciela dworca bądź zarządzającego dworcem, albo
- 2) naruszenie prawa przez przewoźnika kolejowego, zarządcę infrastruktury kolejowej, właściciela dworca bądź zarządzającego dworcem, określając zakres nieprawidłowości oraz termin ich usunięcia.”;

7) w art. 15 w ust. 1 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) mają prawo wstępu na obszar kolejowy i na bocznicę kolejową oraz do pomieszczeń związanych z prowadzeniem i bezpieczeństwem ruchu kolejowego oraz do pojazdów kolejowych wraz z prawem przejazdu w pociągach i pojazdach kolejowych;”;

8) w art. 18 w ust. 1 w pkt 3 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 4 w brzmieniu:

„4) maszynistę do prowadzenia pociągu lub pojazdu kolejowego są: licencja maszynisty oraz świadectwo maszynisty.”;

9) w art. 19:

a) w ust. 1 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) oświadczenie potwierdzające, że na stanowiskach maszynisty i na stanowiskach bezpośrednio związanych z prowadzeniem i bezpieczeństwem ruchu kolejowego, prowadzeniem określonych rodzajów pojazdów kolejowych oraz prowadzeniem pojazdów kolejowych metra zatrudnia pracowników spełniających warunki określone w niniejszej ustawie i wydanych na jej podstawie przepisach.”;

b) w ust. 2 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) oświadczenie potwierdzające, że na stanowiskach maszynisty i na stanowiskach bezpośrednio związanych z prowadzeniem i bezpieczeństwem ruchu kolejowego, prowadzeniem określonych rodzajów pojazdów kolejowych oraz prowadzeniem pojazdów kolejowych metra zatrudnia pracowników spełniających warunki określone w niniejszej ustawie i wydanych na jej podstawie przepisach.”;

c) w ust. 3 pkt 5 otrzymuje brzmienie:

„5) oświadczenie potwierdzające, że na stanowiskach maszynisty i na stanowiskach bezpośrednio związanych z prowadzeniem i bezpieczeństwem ruchu kolejowego, prowadzeniem określonych rodzajów pojazdów kolejowych oraz prowadzeniem pojazdów kolejowych metra zatrudnia pracowników spełniających warunki określone w niniejszej ustawie i wydanych na jej podstawie przepisach;”;

10) art. 22 otrzymuje brzmienie:

„Art. 22. 1. Prezes UTK jest organem właściwym do wydawania, przedłużania ważności, zawieszania, cofania licencji maszynisty oraz aktualizacji danych zawartych w licencji i wydawania jej wtórników.

2. Licencję maszynisty może uzyskać osoba, która:

- 1) nie była karana za przestępstwo umyślne;
- 2) ukończyła 20 lat;
- 3) ma co najmniej wykształcenie zasadnicze zawodowe;
- 4) spełnia wymagania zdrowotne, fizyczne i psychiczne określone w przepisach wydanych na podstawie art. 22a ust. 11 pkt 2;
- 5) odbyła szkolenie i zdała egzamin maszynisty.

3. Za wydanie licencji maszynisty oraz aktualizację danych zawartych w tej licencji pobiera się opłatę w wysokości stanowiącej równowartość w złotych 40 euro, ustalonej przy zastosowaniu kursu średniego, ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski, obowiązującego w dniu wydania licencji.

4. Opłata jest pobierana przez Prezesa UTK i stanowi dochód budżetu państwa.

5. Licencja maszynisty jest wydawana na okres 10 lat. Po upływie tego okresu, Prezes UTK, na wniosek maszynisty, przedłuża ważność licencji, wydając ją na kolejne 10 lat po uprzednim sprawdzeniu czy maszynista spełnia wymagania zdrowotne, fizyczne i psychiczne niezbędne do jej uzyskania.

6. Prezes UTK, w drodze decyzji, zawiesza licencję maszynisty osobie, która przestała czasowo spełniać warunki określone w ust. 2 pkt 4.

7. Prezes UTK, w drodze decyzji, cofa licencję maszynisty osobie, która przestała spełniać warunek określony w ust. 2 pkt 1 lub trwale przestała spełniać warunek określony w ust. 2 pkt 4.

8. Decyzjom, o których mowa w ust. 6, 7 i 12, Prezes UTK nadaje rygor natychmiastowej wykonalności.

9. W przypadku aktualizacji danych zawartych w licencji maszynisty, Prezes UTK wydaje nową licencję na okres pozostający do końca okresu ważności dotychczasowej licencji.

10. O zawieszeniu, cofnięciu licencji maszynisty lub aktualizacji danych zawartych w licencji, Prezes UTK niezwłocznie zawiadamia

przewoźnika kolejowego lub zarządcę infrastruktury kolejowej, u którego maszynista jest zatrudniony lub na którego rzecz świadczy usługi.

11. Jeżeli licencja maszynisty została wydana przez organ innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, Prezes UTK, w przypadku stwierdzenia, że maszynista nie spełnia warunków określonych w ust. 2, zwraca się do tego organu z wnioskiem o przeprowadzenie kontroli lub o zawieszenie licencji maszynisty. O fakcie tym powiadamia Komisję Europejską.
12. Prezes UTK, w drodze decyzji, może wydać zakaz prowadzenia pociągu lub pojazdu kolejowego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez maszynistę, o którym mowa w ust. 11, w okresie rozpatrywania wniosku, jeżeli jest to uzasadnione względami bezpieczeństwa ruchu kolejowego.
13. W przypadku wniosku organu z innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej o przeprowadzenie kontroli lub o zawieszenie licencji maszynisty, Prezes UTK rozpatruje wniosek w terminie 4 tygodni od dnia otrzymania. O sposobie załatwienia wniosku Prezes UTK powiadamia właściwy organ tego państwa i Komisję Europejską.
14. Licencje maszynistów wydane w innych państwach członkowskich Unii Europejskiej są ważne na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej.
15. Na odcinkach linii kolejowych obejmujących przejścia graniczne z państwami sąsiadującymi z Rzeczpospolitą Polską, nie należącymi do Unii Europejskiej, pociągi lub pojazdy kolejowe prowadzi się zgodnie z międzynarodowymi porozumieniami lub umowami dwustronnymi.”;

11) po art. 22 dodaje się art. 22a–22e w brzmieniu:

„Art. 22a. 1. Prezes UTK prowadzi:

- 1) rejestr licencji maszynistów;
  - 2) listę podmiotów uprawnionych do szkolenia i egzaminowania osób ubiegających się o licencje i świadectwa maszynisty;
  - 3) listę podmiotów uprawnionych do przeprowadzania badań lekarskich i orzekania, w celu sprawdzenia spełniania wymagań zdrowotnych, fizycznych i psychicznych, niezbędnych do uzyskania licencji oraz świadectwa maszynisty, a także zachowania ważności świadectwa maszynisty.
2. Listy, o których mowa w ust. 1 pkt 2 i 3, są jawne i udostępniane w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Prezesa UTK.
  3. Za czynności Prezesa UTK w zakresie wpisu na listy, o których mowa w ust. 1 pkt 2 i 3, pobierana jest opłata w wysokości stanowiącej równowartość w złotych 200 euro, ustalonej przy zastosowaniu kursu średniego, ogłaszanego przez Narodowy Bank

Polski, obowiązującego w dniu wpisu na listę. Opłaty stanowią dochód budżetu państwa.

4. Przeprowadzanie szkoleń i egzaminowanie osób ubiegających się o licencje i świadectwa maszynisty jest działalnością regulowaną w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2007 r. Nr 155, poz. 1095, z późn. zm.<sup>3)</sup>).
5. Działalność, o której mowa w ust. 4, może prowadzić przedsiębiorca:
  - 1) który posiada siedzibę lub miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
  - 2) w stosunku do którego nie została otwarta likwidacja lub nie ogłoszono upadłości;
  - 3) który nie był prawomocnie skazany za przestępstwo popełnione w celu osiągnięcia korzyści majątkowych lub przestępstwo przeciwko dokumentom – dotyczy osoby fizycznej lub członków organów osoby prawnej;
  - 4) który posiada warunki lokalowe i wyposażenie dydaktyczne umożliwiające prowadzenie szkoleń i egzaminów;
  - 5) który prowadzi szkolenia i egzaminy w sposób uwzględniający wiedzę i umiejętności niezbędne dla uzyskania licencji, określone w przepisach wydanych na podstawie ust. 11 pkt 5;
  - 6) który spełnia szczegółowe wymagania, określone w przepisach wydanych na podstawie ust. 11 pkt 7;
  - 7) który posiada zbiór obowiązujących przepisów w zakresie objętym programem szkoleń i egzaminów;
  - 8) który nie zalega w regulowaniu zobowiązań podatkowych, opłat i składek na ubezpieczenie społeczne.
6. Badania lekarskie w celu sprawdzenia spełniania wymagań zdrowotnych, fizycznych i psychicznych, niezbędnych do uzyskania licencji oraz świadectwa maszynisty mogą prowadzić podmioty uprawnione do wykonywania badań w służbie medycyny pracy, zajmujące się zadaniami medycyny kolejowej.
7. Wpis na listy, o których mowa w ust. 1 pkt 2 i 3, jest dokonywany na pisemny wniosek zainteresowanego podmiotu zawierający następujące dane:
  - 1) firmę albo nazwę podmiotu;
  - 2) oznaczenie siedziby i adresu albo miejsca zamieszkania i adresu podmiotu;
  - 3) numer podmiotu w odpowiednim rejestrze;

<sup>3)</sup> Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz.U. z 2007 r. Nr 180, poz. 1280, z 2008 r. Nr 70, poz. 416, Nr 116, poz. 732, Nr 123, poz. 803, Nr 141, poz. 888, Nr 171, poz. 1056 i Nr 216, poz. 1367 oraz z 2009 r. Nr 3, poz. 11, Nr 18, poz. 97, Nr 168, poz. 1323 i Nr 201, poz. 1540.

- 4) numer identyfikacji podatkowej (NIP), o ile podmiot taki numer posiada.
8. Przedsiębiorca ubiegający się o wpis na listę, o której mowa w ust. 1 pkt 2, wraz z wnioskiem składa dane dotyczące zakresu prowadzonych szkoleń i egzaminów oraz pisemne oświadczenie następującej treści:

„Oświadczam, że:

  - 1) dane zawarte we wniosku o wpis na listę podmiotów prowadzących szkolenia i egzaminy osób ubiegających się o licencje i świadectwa maszynisty są kompletne i zgodne z prawdą;
  - 2) spełniam warunki wykonywania działalności gospodarczej w zakresie prowadzenia szkoleń i egzaminów osób ubiegających się o licencje i świadectwa maszynisty, określone w ustawie z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym.”.
9. Oświadczenie powinno również określać:
  - 1) firmę przedsiębiorcy, jego siedzibę i adres oraz adres zamieszkania;
  - 2) oznaczenie miejsca i datę złożenia oświadczenia;
  - 3) podpis osoby uprawnionej do reprezentowania przedsiębiorcy, ze wskazaniem imienia i nazwiska oraz pełnionej funkcji.
10. Prezes UTK wykreśla z listy:
  - 1) o której mowa w ust. 1 pkt 2 – przedsiębiorcę, który przestał spełniać warunki, o których mowa w ust. 5, oraz szczegółowe wymagania określone w przepisach wydanych na podstawie ust. 11 pkt 7;
  - 2) o której mowa w ust. 1 pkt 3 – podmiot, który przestał spełniać wymagania, o których mowa w ust. 6, oraz szczegółowe wymagania określone w przepisach wydanych na podstawie ust. 13.
11. Minister właściwy do spraw transportu określi, w drodze rozporządzenia:
  - 1) tryb wydawania, przedłużania ważności, zawieszania i cofania licencji maszynisty, aktualizacji danych zawartych w licencji oraz wydawania jej wtórników;
  - 2) wymagania zdrowotne, fizyczne i psychiczne, jakie powinny spełniać osoby ubiegające się o licencję maszynisty;
  - 3) zasady oceny zdolności fizycznej i psychicznej osób ubiegających się o licencję maszynisty oraz tryb orzekania o tej zdolności;
  - 4) wzory dokumentów potwierdzających zdolność fizyczną i psychiczną osób ubiegających się o licencję maszynisty;
  - 5) zakres wiedzy i umiejętności objętych szkoleniem i egzaminem niezbędny dla uzyskania licencji;

- 6) wzory dokumentów potwierdzających kwalifikacje osób ubiegających się o licencję maszynisty;
  - 7) szczegółowe wymagania w stosunku do przedsiębiorców ubiegających się o wpis na listę podmiotów uprawnionych do szkolenia i egzaminowania osób ubiegających się o licencje maszynisty i świadectwa maszynisty, o której mowa w ust. 1 pkt 2, w szczególności w zakresie kompetencji osób prowadzących szkolenia i egzaminy, tryb wpisu na listę oraz wykreślenia z niej, a także sposób uiszczania opłat;
  - 8) wzór licencji maszynisty;
  - 9) tryb prowadzenia rejestru licencji maszynistów.
12. Minister właściwy do spraw transportu wyda rozporządzenie, o którym mowa w ust. 11, mając na uwadze:
- 1) obowiązujące w tym zakresie przepisy międzynarodowe;
  - 2) zapewnienie sprawności stosowania procedury uzyskiwania licencji maszynisty;
  - 3) konieczność zapewnienia posiadania przez osoby uzyskujące licencje maszynistów odpowiednich kwalifikacji oraz spełnienia przez nich odpowiednich wymagań zdrowotnych, fizycznych i psychicznych;
  - 4) zakres wiedzy i umiejętności niezbędny do bezpiecznego prowadzenia pociągów i pojazdów kolejowych;
  - 5) konieczność zapewnienia właściwego prowadzenia szkoleń oraz egzaminowania osób ubiegających się o licencję maszynisty;
  - 6) potrzebę ujednolicenia wydawanych dokumentów i ich zabezpieczenie przed podrobieniem lub przerobieniem;
  - 7) jasność i przejrzystość danych ujętych na liście i w rejestrze licencji maszynistów.
13. Minister właściwy do spraw transportu w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zdrowia określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe wymagania w stosunku do podmiotów ubiegających się o wpis na listę podmiotów uprawnionych do przeprowadzenia badań w celu sprawdzenia spełniania wymagań zdrowotnych, fizycznych i psychicznych, niezbędnych do uzyskania licencji oraz świadectwa maszynisty, tryb wpisu na listę oraz wykreślenia z niej, a także sposób uiszczania opłat, mając na uwadze:
- 1) obowiązujące w tym zakresie przepisy międzynarodowe;
  - 2) konieczność zapewnienia właściwych kwalifikacji osób uprawnionych do przeprowadzania badań w celu sprawdzania spełniania wymagań zdrowotnych, fizycznych i psychicznych niezbędnych do uzyskania licencji oraz świadectwa maszynisty;



- 3) konieczność zapewnienia właściwych warunków przeprowadzania takich badań;
- 4) jasność i przejrzystość danych ujętych na liście.

Art. 22b. 1. Przewoźnicy kolejowi i zarządcy infrastruktury kolejowej wydają świadectwa maszynistom przez nich zatrudnionym lub świadczącym usługi na ich rzecz. Warunkiem niezbędnym do uzyskania świadectwa maszynisty jest:

- 1) posiadanie licencji maszynisty;
  - 2) odbycie szkolenia i zdanie egzaminu przeprowadzonych w trybie i na warunkach określonych na podstawie ust. 5 pkt 3;
  - 3) spełnianie wymagań zdrowotnych, fizycznych i psychicznych, określonych w przepisach wydanych na podstawie ust. 22.
2. Świadectwo maszynisty uprawnia do prowadzenia pociągu lub pojazdu kolejowego i jest ważne jedynie na określonej w nim infrastrukturę kolejową i kategorię uprawnień. Rozróżnia się następujące kategorie uprawnień:
- 1) kategoria A – obejmująca lokomotywy manewrowe, pociągi robocze, pojazdy kolejowe do celów utrzymaniowych i lokomotywy używane do manewrów;
  - 2) kategoria B – obejmująca przewóz osób lub rzeczy.
3. Świadectwo maszynisty może zawierać uprawnienie do prowadzenia pociągów lub pojazdów kolejowych we wszystkich kategoriach, o których mowa w ust. 2.
4. Przewoźnicy kolejowi i zarządcy infrastruktury kolejowej ustanawiają procedury wydawania świadectw maszynisty, będące częścią ich systemu zarządzania bezpieczeństwem, o którym mowa w art. 17a.
5. W procedurach wydawania świadectw, o których mowa w ust. 4, określa się w szczególności:
- 1) tryb wydawania świadectwa maszynisty, aktualizacji danych w nim zawartych, jego zawieszania i cofania;
  - 2) tryb odwołania się od decyzji dotyczącej wydania świadectwa maszynisty, jego zawieszania i cofania;
  - 3) tryb i warunki przeprowadzania szkoleń i egzaminów niezbędnych do uzyskania świadectwa maszynisty, uwzględniając konieczność zapewnienia możliwości rozszerzania świadectw na inne linie kolejowe i kategorie uprawnień, w tym okresowych sprawdzianów wiedzy i umiejętności maszynistów, niezbędnych dla zachowania ważności świadectwa maszynisty.
6. Procedurę, o której mowa w ust. 4, przewoźnicy kolejowi i zarządcy infrastruktury kolejowej podają do publicznej wiadomości w sposób przyjęty u każdego z nich.

7. W celu zachowania ważności świadectwa maszynista przechodzi okresowe badania lekarskie potwierdzające spełnianie wymagań zdrowotnych, fizycznych i psychicznych określonych w przepisach wydanych na podstawie ust. 22 oraz okresowe sprawdzanie wiedzy i umiejętności, w trybie i na warunkach określonych na podstawie ust. 5 pkt 3.
8. Przewoźnicy kolejowi lub zarządcy infrastruktury kolejowej cofają lub zawieszają w całości lub w części ważność świadectwa maszynisty, gdy maszynista przestał spełniać warunki niezbędne do posiadania świadectwa.
9. Szkolenia i egzaminy, o których mowa w ust. 5 pkt 3, są przeprowadzane przez podmioty znajdujące się na liście, o której mowa w art. 22a ust. 1 pkt 2.
10. Świadectwo maszynisty wygasa z mocy prawa z dniem rozwiązania lub wygaśnięcia umowy o pracę lub innego stosunku prawnego wiążącego maszynistę z przewoźnikiem kolejowym lub zarządcą infrastruktury kolejowej.
11. W przypadku, o którym mowa w ust. 10, przewoźnik kolejowy lub zarządca infrastruktury kolejowej wydaje maszyniście odpis uzyskanego świadectwa maszynisty oraz inne dokumenty potwierdzające uzyskane kwalifikacje.
12. Przewoźnik kolejowy lub zarządca infrastruktury kolejowej niezwłocznie aktualizuje świadectwo maszynisty, jeżeli jego posiadacz uzyskał dodatkowe uprawnienia dotyczące pociągu, pojazdu kolejowego lub infrastruktury kolejowej.
13. Przewoźnik kolejowy lub zarządca infrastruktury kolejowej cofa świadectwo maszynisty osobie, która przestała spełniać warunki, o których mowa w ust. 7.
14. Przewoźnicy kolejowi i zarządcy infrastruktury kolejowej prowadzą rejestry wydawanych przez siebie świadectw maszynistów.
15. Prezes UTK może wystąpić, do przewoźnika kolejowego lub zarządcy infrastruktury kolejowej, z wnioskiem o przeprowadzenie kontroli maszynisty lub o zawieszenie ważności świadectwa maszynisty.
16. Przewoźnik kolejowy lub zarządca infrastruktury kolejowej po otrzymaniu wniosku Prezesa UTK obowiązany jest podjąć stosowne działania, w szczególności skierować maszynistę na badania lekarskie lub poddać sprawdzeniu wiedzy i umiejętności, i, w terminie 4 tygodni od dnia otrzymania wniosku, przedłożyć Prezesowi UTK sprawozdanie z wykonanych czynności.
17. Prezes UTK może, w drodze decyzji, wydać zakaz prowadzenia pociągu lub pojazdu kolejowego przez maszynistę w okresie rozpatrywania wniosku, o którym mowa w ust. 15, jeżeli jest to uzasadnione względami bezpieczeństwa ruchu kolejowego. O decyzji tej Prezes UTK informuje Komisję Europejską oraz inne właściwe organy.

18. Maszynista może prowadzić pociąg lub pojazd kolejowy bez świadectwa maszynisty na określonej części infrastruktury kolejowej, pod warunkiem, że podczas jazdy obok niego znajduje się inny maszynista posiadający świadectwo maszynisty ważne na tej części infrastruktury kolejowej, w przypadku:
  - 1) zakłócenia ruchu kolejowego powodującego konieczność prowadzenia pociągów objazdem, w szczególności w przypadku robót na torach, zgodnie z ustaleniami zarządcy infrastruktury kolejowej;
  - 2) jednorazowych przewozów pociągami zabytkowymi;
  - 3) jednorazowych przewozów towarowych, za zgodą zarządcy infrastruktury kolejowej;
  - 4) dostawy lub prezentacji nowego pociągu lub pojazdu kolejowego;
  - 5) szkolenia lub egzaminowania maszynistów.
19. W przypadku poważnego wypadku, wypadku lub incydentu na liniach kolejowych maszynista może prowadzić pociąg lub pojazd kolejowy bez świadectwa maszynisty na określonej części infrastruktury, do najbliższej stacji węzłowej, przy czym prędkość jazdy pociągu nie może być większa niż 40 km/h.
20. O zastosowaniu możliwości, o których mowa w ust. 18 i 19, decyduje przewoźnik kolejowy i informuje o tym zarządcę infrastruktury kolejowej.
21. Minister właściwy do spraw transportu określi, w drodze rozporządzenia:
  - 1) zakres wiedzy i umiejętności dotyczących pojazdu kolejowego i infrastruktury kolejowej, objętych szkoleniem i egzaminem, które są niezbędne do uzyskania świadectwa maszynisty,
  - 2) sposób prowadzenia rejestru świadectw maszynistów,
  - 3) wzór świadectwa maszynisty– mając na uwadze obowiązujące w tym zakresie przepisy międzynarodowe, zapewnienie bezpieczeństwa w transporcie kolejowym, zapewnienie sprawności procedury uzyskania świadectwa maszynisty, jasność i przejrzystość danych ujętych w rejestrze świadectw maszynisty.
22. Minister właściwy do spraw transportu w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zdrowia określi, w drodze rozporządzenia, zakres i częstotliwość badań lekarskich przeprowadzonych w celu oceny spełniania wymagań zdrowotnych, fizycznych i psychicznych, niezbędnych do otrzymania świadectwa maszynisty oraz zachowania jego ważności, mając na uwadze zapewnienie bezpieczeństwa w transporcie kolejowym, obowiązujące w tym zakresie przepisy międzynarodowe oraz wiek badanych osób.

Art. 22c. Przewoźnik kolejowy lub zarządca infrastruktury kolejowej może zawrzeć z maszynistą umowę zobowiązującą go do zwrotu części lub całości kosztów poniesionych na jego szkolenie, jeżeli rozwiązanie lub wygaśnięcie umowy o pracę lub innego stosunku prawnego wiążącego maszynistę z przewoźnikiem kolejowym lub zarządcą infrastruktury kolejowej nastąpiło przed ustalonym w tej umowie terminem, z przyczyny leżącej po stronie maszynisty.

Art. 22d. 1. Pracownicy zatrudnieni na stanowiskach bezpośrednio związanych z prowadzeniem i bezpieczeństwem ruchu kolejowego, prowadzeniem określonych rodzajów pojazdów kolejowych oraz pojazdów kolejowych metra powinni:

- 1) posiadać wymagane wykształcenie,
  - 2) spełniać wymagania zdrowotne, fizyczne i psychiczne,
  - 3) posiadać wymagane przygotowanie zawodowe,
  - 4) zdać egzamin kwalifikacyjny
- określone w przepisach wydanych na podstawie ust. 3 pkt 1.

2. Pracownicy, o których mowa w ust. 1, są obowiązani do posiadania i okazywania właściwemu uprawnionemu organowi dokumentu upoważniającego do wykonywania czynności na stanowiskach, o których mowa w ust. 1.

3. Minister właściwy do spraw transportu określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) wykaz stanowisk bezpośrednio związanych z prowadzeniem i bezpieczeństwem ruchu kolejowego, prowadzeniem określonych rodzajów pojazdów kolejowych oraz pojazdów kolejowych metra, warunki, jakie powinni spełniać zatrudnieni na tych stanowiskach, a także zasady oceny ich zdolności fizycznych i psychicznych, jednostki uprawnione do oceny zdolności fizycznej i psychicznej oraz tryb orzekania o tej zdolności,
  - 2) sposób powoływania i tryb pracy komisji egzaminacyjnych stwierdzających kwalifikacje pracowników, o których mowa w pkt 1, wzory dokumentów potwierdzających te kwalifikacje i upoważniających do wykonywania czynności na stanowiskach, o których mowa w pkt 1, wysokość wynagrodzenia członków komisji egzaminacyjnych oraz wysokość opłat związanych ze stwierdzeniem kwalifikacji pracowników, uwzględniając przepis ust. 4, a także sposób uiszczania tych opłat
- mając na uwadze zapewnienie bezpieczeństwa w transporcie kolejowym, właściwych kwalifikacji osób zatrudnionych na tych stanowiskach, odpowiednich warunków przeprowadzania oceny zdolności fizycznej i psychicznej, nakład pracy członków komisji egzaminacyjnej oraz ich kwalifikacje, a także koszty rzeczowe i osobowe związane ze stwierdzaniem kwalifikacji pracowników.

4. Wysokość opłaty związanej ze stwierdzeniem kwalifikacji pracowników, o których mowa w ust. 1, nie może przekroczyć równowartości w złotych 30 euro, ustalonej przy zastosowaniu kursu średniego, ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski, obowiązującego w dniu wydania dokumentu potwierdzającego kwalifikacje pracownika.

Art. 22e. 1. Minister właściwy do spraw transportu przeprowadza, nie rzadziej niż raz na 5 lat, ocenę systemu uzyskiwania licencji maszynisty i świadectwa maszynisty, biorąc pod uwagę konieczność zapewnienia sprawności i przejrzystości tego systemu oraz bezpieczeństwo w ruchu kolejowym. Wyniki oceny są jawne.

2. Minister właściwy do spraw transportu, w celu dokonania oceny, o której mowa w ust. 1, może żądać od Prezesa UTK, przewoźników kolejowych, zarządców infrastruktury kolejowej udzielenia informacji oraz wyjaśnień niezbędnych do dokonania oceny.
3. Wyniki oceny systemu uzyskiwania licencji maszynisty i świadectwa maszynisty przekazywane są zainteresowanym podmiotom oraz Prezesowi UTK.
4. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w wyniku oceny, o której mowa w ust. 1, minister właściwy do spraw transportu zwraca się do Prezesa UTK z wnioskiem o wyznaczenie podmiotowi, u którego stwierdzono nieprawidłowości terminu ich usunięcia.
5. Prezes UTK może nałożyć na przewoźnika kolejowego lub zarządcę infrastruktury kolejowej, który nie usunął w wyznaczonym terminie nieprawidłowości stwierdzonych w wyniku oceny, o której mowa w ust. 1, karę pieniężną w wysokości określonej w art. 66 ust. 2. Art. 66 ust. 4 stosuje się.”;

12) w art. 29a:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Przewoźnikowi kolejowemu mającemu siedzibę w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej lub w państwie członkowskim Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stronie umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, uprawnionemu do wykonywania działalności gospodarczej w zakresie transportu kolejowego na podstawie przepisów obowiązujących w państwie, w którym znajduje się jego siedziba, przysługuje prawo dostępu do infrastruktury kolejowej, w celu wykonywania międzynarodowych przewozów kolejowych, z zastrzeżeniem ust. 2 i 8.”,

b) dodaje się ust. 4–11 w brzmieniu:

„4. Przewoźnik kolejowy, o którym mowa w ust. 1, wykonujący międzynarodowe przewozy osób obejmujące prawo do zapewnienia podróżnym możliwości wsiadania i wysiadania na stacjach znajdujących się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, zamierzający złożyć wniosek o przydzielenie tras pociągów, o którym mowa w art. 30 ust. 1, przedkłada Prezesowi UTK i zarządcy infrastruktury kolejowej informację, której zakres określa rozporządzenie wydane na podstawie ust. 11. In-

formację przedkłada się nie później niż 90 dni przed dniem złożenia wniosku.

5. Prezes UTK niezwłocznie udostępnia informację, o której mowa w ust. 4, przewoźnikom kolejowym korzystającym z linii kolejowej objętej wnioskiem oraz organom zawierającym umowy o świadczenie usług publicznych na tej linii.
6. Prezes UTK na wniosek:
  - 1) przewoźnika kolejowego lub organu zawierającego umowy o świadczenie usług publicznych na linii kolejowej objętej wnioskiem ustala, na podstawie przewidywanych proporcji przychodu i natężenia ruchu wynikających z przewozu pasażerów na trasach krajowych w stosunku do przewozu pasażerów na trasach międzynarodowych oraz długości trasy, czy większość planowanych przez tego przewoźnika kolejowego przewozów będzie wykonywana na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej; wniosek składa się w terminie 7 dni od dnia otrzymania informacji, o której mowa w ust. 5;
  - 2) przewoźnika kolejowego korzystającego z linii kolejowej objętej wnioskiem, jej zarządcy lub organu zawierającego umowy o świadczenie usług publicznych na tej linii, przeprowadza analizę w celu ustalenia, czy planowane połączenie międzynarodowe naruszy równowagę ekonomiczną usług wykonywanych na podstawie umów o świadczenie usług publicznych; wniosek składa się w terminie 14 dni od dnia otrzymania informacji, o której mowa w ust. 5.
7. Wnioski, o których mowa w ust. 6, i informacja, o której mowa w ust. 4, powinny zawierać dokumenty i materiały umożliwiające podjęcie decyzji przez Prezesa UTK. Prezes UTK ma prawo żądania od występującego z wnioskiem o niezwłoczne uzupełnienie dokumentów i materiałów.
8. Prezes UTK może wydać, nie później niż w terminie 2 miesięcy od dnia otrzymania niezbędnych dokumentów i materiałów, decyzję w sprawie ograniczenia dostępu do infrastruktury kolejowej przewoźnika kolejowego, o którym mowa w ust. 4, jeżeli większość planowanych przez tego przewoźnika przewozów będzie wykonywana na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jeżeli planowane połączenie międzynarodowe naruszy równowagę ekonomiczną usług wykonywanych na podstawie umów o świadczenie usług publicznych.
9. Decyzję, o której mowa w ust. 8, wraz z uzasadnieniem Prezes UTK przekazuje niezwłocznie zainteresowanym stronom.
10. Od decyzji, o której mowa w ust. 8, przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – sądu ochrony konkurencji i konsumentów, w terminie 14 dni od dnia doręczenia decyzji. Art. 14 ust. 6 i 7 stosuje się odpowiednio.
11. Minister właściwy do spraw transportu, w drodze rozporządzenia, określi:

- 1) kryteria, na podstawie których ustalane będzie czy planowany przewóz osób jest usługą międzynarodową,
- 2) kryteria, na podstawie których przeprowadzona będzie analiza czy planowane połączenie międzynarodowe narusza równowagę ekonomiczną usług wykonywanych na podstawie umów o świadczenie usług publicznych,
- 3) zakres informacji, o której mowa w ust. 4,
- 4) zakres wniosków, o których mowa w ust. 6,
- 5) tryb wydawania decyzji, o której mowa w ust. 8

– mając na uwadze obowiązujące w tym zakresie przepisy międzynarodowe, konieczność zachowania równowagi ekonomicznej usług wykonywanych na podstawie umów o świadczenie usług publicznych, rodzaje ograniczeń dostępu do infrastruktury kolejowej, a także konieczność przeprowadzenia rzetelnych, obiektywnych analiz.”;

13) w art. 31:

a) ust. 2–4 otrzymują brzmienie:

- „2. Umowa zawierana jest na okres obowiązywania rozkładu jazdy pociągów, z tym że na uzasadniony wniosek przewoźnika kolejowego może być zawarta umowa ramowa na czas dłuższy niż okres obowiązywania jednego rozkładu jazdy pociągów, nie dłuższy niż 5 lat, która może być przedłużana na kolejne okresy 5-letnie.
3. Zawarcie umowy ramowej na okres dłuższy niż 5 lat wymaga szczegółowego uzasadnienia przez przewoźnika kolejowego istniejącymi, długoterminowymi umowami handlowymi lub poniesionymi albo planowanymi inwestycjami.
4. Umowy ramowe mogą być zawierane na okres 15 lat w wyjątkowych, uzasadnionych przypadkach, w przypadku usług świadczonych z wykorzystaniem infrastruktury kolejowej wymagającej długoterminowych inwestycji.”,

b) dodaje się ust. 4a w brzmieniu:

- „4a. Umowy ramowe zawierane na okres dłuższy niż 15 lat mogą być zawierane jedynie w wyjątkowych przypadkach, w szczególności gdy usługi są świadczone z wykorzystaniem infrastruktury kolejowej wymagającej długoterminowych inwestycji na dużą skalę oraz gdy inwestycje takie objęte są zobowiązaniami umownymi, w tym wieloletnim planem amortyzacji.”;

14) w art. 47 dodaje się ust. 8 w brzmieniu:

- „8. Ubezpieczenie, o którym mowa w ust. 7, uwzględnia wymagania określone przepisami art. 12 rozporządzenia nr 1371/2007/WE.”;

15) w art. 66:

a) w ust. 1 w pkt 3 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 4 w brzmieniu:

- „4) przewoźnik kolejowy, zarządca infrastruktury kolejowej, właściciel dworca kolejowego bądź zarządzający dworcem, sprzedawca biletów,

operator turystyczny, który nie przestrzega lub narusza przepisy art. 4, art. 5, art. 8 ust. 1, art. 9, art. 11, art. 12, art. 16, art. 19, art. 20 ust. 1, art. 21 ust. 2, art. 22, art. 23, art. 24, art. 26, art. 27, art. 28 i art. 29 rozporządzenia nr 1371/2007/WE.”,

b) po ust. 2a dodaje się ust. 2b i 2c w brzmieniu:

„2b. Ustalając wysokość kary pieniężnej, Prezes UTK uwzględnia zakres naruszenia przepisu, dotychczasową działalność podmiotu oraz jego możliwości finansowe.

2c. Nie nakłada się kar, o których mowa w ust. 1 pkt 4, jeżeli przewoźnik kolejowy, zarządca infrastruktury kolejowej, właściciel dworca kolejowego lub zarządzający dworcem, sprzedawca biletów, operator turystyczny przed dniem wydania decyzji przez Prezesa UTK dobrowolnie usunął naruszenie lub wypełnił obowiązki wynikające z rozporządzenia nr 1371/2007/WE.”.

## Art. 2.

1. Przepisów rozporządzenia (WE) nr 1371/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. dotyczącego praw i obowiązków pasażerów w ruchu kolejowym (Dz. Urz. UE L 315 z 3.12.2007, str. 14), z zastrzeżeniem art. 4, art. 5, art. 8 ust. 1, art. 9, art. 11, art. 12, art. 16, art. 19, art. 20 ust. 1, art. 21 ust. 2, art. 22, art. 23, art. 24, art. 26, art. 27, art. 28 i art. 29 tego rozporządzenia, nie stosuje się do dnia 30 czerwca 2011 r., do krajowych połączeń pasażerskich oraz połączeń ze stacjami położonymi poza granicami Unii Europejskiej, na zasadach określonych w art. 2 ust. 4 i 6 tego rozporządzenia.
2. Od dnia 1 lipca 2011 r., na okres nie dłuższy niż do dnia 3 grudnia 2014 r. ze stosowania przepisów, o których mowa w ust. 1, mogą być zwolnione połączenia kolejowe określone w ust. 1 i ujęte na liście określonej na podstawie ust. 3, na wniosek zainteresowanego podmiotu, określający w szczególności zakres zwolnienia oraz harmonogram dostosowania się do przepisów rozporządzenia, o którym mowa w ust. 1, złożony do ministra właściwego do spraw transportu w terminie do dnia 31 grudnia 2010 r.
3. Minister właściwy do spraw transportu może określić, w drodze rozporządzenia, na podstawie złożonych wniosków, o których mowa w ust. 2, listę krajowych połączeń pasażerskich oraz połączeń ze stacjami położonymi poza granicami Unii Europejskiej, zwolnionych ze stosowania przepisów rozporządzenia, o których mowa w ust. 1, biorąc pod uwagę możliwości finansowe i organizacyjne podmiotów wnoszących o zwolnienie.
4. Zwolnienie, o którym mowa w ust. 2, może zostać przedłużone dwukrotnie, na wniosek zainteresowanego podmiotu, za każdym razem na okres nieprzekraczający 5 lat.
5. Wniosek, o którym mowa w ust. 4, składa się w trybie, o którym mowa w ust. 2, do ministra właściwego do spraw transportu, w terminie do dnia 31 maja 2014 r., a w przypadku wnoszenia o kolejne zwolnienie - w terminie do dnia 31 maja 2019 r.



6. Podmioty rozpoczynające działalność gospodarczą w zakresie przewozów kolejowych po dniu 31 grudnia 2010 r. mogą złożyć wniosek o zwolnienie, o którym mowa w ust. 1, niezależnie od terminów, o których mowa w ust. 2.
7. Do podmiotów, które rozpoczęły działalność po dniu 31 maja 2014 r. lub po dniu 31 maja 2019 r. przepis ust. 6 stosuje się odpowiednio.

### **Art. 3.**

1. Rozporządzenie wydane na podstawie art. 22 ust. 2 ustawy, o której mowa w art. 1, w zakresie dotyczącym maszynistów zachowuje moc nie dłużej niż do dnia 1 grudnia 2017 r., a w pozostałym zakresie, do dnia wejścia w życie rozporządzenia, o którym mowa w art. 22d ust. 3 ustawy, o której mowa w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, ale nie dłużej niż do dnia 3 grudnia 2010 r.
2. Prezes UTK do dnia 4 grudnia 2010 r. założy rejestr, o którym mowa w art. 22a ust. 1 pkt 1 ustawy, o której mowa w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.
3. Uprawnienia prowadzących pojazdy kolejowe wydane na podstawie rozporządzenia wydanego na podstawie art. 22 ust. 2 ustawy, o której mowa w art. 1, zachowują ważność na okres na jaki zostały wydane, jednak nie dłużej niż do dnia 1 grudnia 2017 r.

### **Art. 4.**

Do dnia wejścia w życie rozporządzenia, o którym mowa w art. 22a ust. 13 ustawy, o której mowa w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, jednak nie później niż do dnia 30 czerwca 2011 r., podmiotami uprawnionymi do przeprowadzania badań, o których mowa w art. 22a ust. 1 pkt 3 tej ustawy, są podmioty dotychczas uprawnione do wykonywania tych badań.

### **Art. 5.**

1. W 2009 r. przewoźnik kolejowy mający siedzibę w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej lub w państwie członkowskim Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stronie umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, uprawniony do wykonywania działalności gospodarczej w zakresie transportu kolejowego na podstawie przepisów obowiązujących w państwie, w którym znajduje się jego siedziba, wykonujący międzynarodowe przewozy osób obejmujące prawo do zapewnienia podróżnym możliwości wsiadania i wysiadania na stacjach znajdujących się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, zamierzający złożyć wniosek o przydzielenie tras pociągów w rozkładzie jazdy 2009/2010, przedkłada, nie później niż w terminie 2 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy, Prezesowi UTK i zarządcy infrastruktury kolejowej informację, której zakres określa rozporządzenie wydane na podstawie art. 29a ust. 11 ustawy, o której mowa w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.
2. Prezes UTK wydaje decyzję w sprawie ograniczenia dostępu do infrastruktury kolejowej przewoźnika kolejowego, o którym mowa w ust. 1, w trybie określonym w art. 29a ust. 5–11 ustawy, o której mowa w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

**Art. 6.**

Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem:

- 1) art. 1 pkt 12 lit. a i pkt 13, które wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2010 r.;
- 2) art. 1 pkt 10 i 11, które wchodzi w życie z dniem 4 grudnia 2010 r.